

NEKROLOZI

Prof. DRAGUTIN STROHAL

Dne 15. travnja 1948. umro je u Zagrebu Prof. Dragutin Strohal, redovni profesor Više pedagoške škole u Zagrebu. S njime je hrvatska nauka izgubila jednog istaknutog radnika na području primijenjene kemije, naročito bromatologije i agrikulturne kemije.

Prof. Strohal rodio se u Zagrebu dne 12. rujna 1884. Gimnaziju svršio je u Karlovcu g. 1903., a filozofski fakultet, na kome je slušao kemiju i prirodopis kao glavne predmete, u Zagrebu g. 1910. Još iste ga je godine tadanja hrvatska vlada poslala na godinu dana u Beč radi specializacije u bromatologiji. Služio je najprije kao asistent na Agrikulturno-kemijskom zavodu u Križevcima, a od g. 1912. na Kemijsko-analitičkom (kasnije Agrikulturno-kemijskom) zavodu u Zagrebu. G. 1933. bude izabran profesorom na Višoj pedagoškoj školi, na kome ga je položaju zatekla smrt.

Naučni rad Prof. Strohala kretao se u početku na području bromatologije, kamo spadaju već prvi njegovi naučni radovi: *Einige kroatische Weine des Jahrganges 1909.* (Z. für das Landw. Versuchswesen in Oesterreich, 14, 1911), *Kruha naših ljudi.* Kemijska analiza seljačkog kruha iz Hrvatske i Slavonije. (Gospodarska smotra, 2, 1911) i *Vodovodna voda grada Karlovca.* (Arhiv za hemiju 1, 77, 1927). Kasnije se posvetio više analitičkoj kemiji, koju obrađuju njegovi radovi: *Metoda kvalitativnog određivanja kationa bez upotrebe sumpor-vodika.* (Arhiv za hemiju, 2, 77, 1928), *Kvantitativno određivanje malih količina slobodnog i organski vezanog ugljika u anorganskoj materiji.* (Arhiv za hemiju, 3, 63, 1929), *Metoda za kvantitativno određivanje kalcium-karbida u tehničkom kalcium-cianamidu.* (Arhiv za hemiju, 3, 118, 1929), *te Koks-proba u struji ugljikovog dioksida u Rose-ovom lončiću.* (Arhiv za kemiju, 18, 81, 1946).

U agrikulturnu kemiju spada njegov rad Prerada ugušćene džibre od melase u sipko (praškasto) đubrivo u »džibramid«. (Glasnik Hem. društva Jugosl., 6, 131, 1935).

Osim čisto naučnih publikacija Prof. Strohal objavio je i niz stručnih članaka i jedan udžbenik (Upoznavanje tvari, Zagreb 1943).

Stanko Miholić

Prof. Dr. PETAR MATAVULJ

Prof. Matavulj potječe iz stare i ugledne obitelji u Šibeniku, koja je domovini dala nekoliko istaknutih predstavnika, među njima i Simu Matavulja, koji je kao književnik izišao na glas.

Prof. Matavulj rođio se u Šibeniku 17. ožujka 1890. Prvih šest razreda gimnazije polazio je u Zadru, a posljednja dva u Zagrebu, gdje je i maturirao. Medicinu studirao je u Beču. Tamo je položio doktorat g. 1914. Prvi ga je svjetski rat zatekao u Aachenu u Njemačkoj, gdje je silom prilika, premda stranac i slaba zdravilja, neko vrijeme kao jedini liječnik vodio jednu njemačku vojnu bolnicu. U Aachenu je ostao do g. 1916., kad je otišao u Švajcarsku, pa je tamo kao emigrant ostao do svršetka rata. Kako ga medicina nije mogla da zadovolji, dao se u Lausanni na studij kemije, specijalno fizikalne kemije i biokemije, iz koje je onda i doktorirao. Poslije rata vraća se kući, a g. 1923. postaje honorarni nastavnik za kemiju na Medicinskom fakultetu u Beogradu, G. 1930. bude izabran za vanrednog, a g. 1940. za redovnog profesora Medicinskog fakulteta, a bio je neko vrijeme i dekan novo osnovanog Farmaceutskog fakulteta, koji je dobrim dijelom njegovo djelo. Pod okupacijom bio je kao taoc u logoru na Banjici. Poslije rata dao se sa mnogo mara i energije na posao, da ponovno uspostavi svoj ratom razoreni institut, ali ga je u tom spriječila teška

bolest, koja se počela javljati još za vrijeme rata, ali koja je poslije rata izbila svom snagom. Početkom g. 1947. morao je da napusti svoj nastavnički rad, a u mjesecu lipnju otišao je, tražeći lijeka svojoj bolesti, u Pariz, gdje je i umro 14. siječnja 1948.

Prof. Matavulj bio je vanredan pedagog i organizator kemijske nastave. On je digao nastavu iz kemije na Medicinskom fakultetu u Beogradu na visinu, da je mogla da posluži kao uzor za nastavu na drugim fakultetima. Na tom području leži i glavna zasluga Prof. Matavulja. Kao čovjek široke naobrazbe i veoma načitan umio je svojim predavanjima slušače toliko da zanese, da su pažljivo pratili svaku njegovu riječ. Praktičan rad u laboratoriju bio je organiziran uzorno uprkos ogromnih tehničkih poteškoća, jer je u laboratoriju sa svega 40 mjesta moralo da radi i po nekoliko stotina studenata. Na ispitima bio je veoma strog, ali pravedan.

Naučni rad Prof. Matavulja obasizao je najprije područje biokemije, gdje ga je naročito zanimala enzimatska hidroliza keratina: *Enzymatische Hydrolyse des Keratins mit dem Kropfsaft des Astur palumbarius* (Habicht) und *Vultur monachus* (Kuttengeier). (*Z. physiol. Chem.*, **181**, 291, 1929), Digestivni fermenti kod jastreba i sastav njegove krvi. (Medicinski pregled, 1931) i Progresivnost varenja keratina pomoću soka iz orlove voljke. (Medicinski pregled, 1931). Kasnije se Prof. Matavulj sav posvetio proučavanju nekih fizikalno-kemijskih odnosa, naročito određivanja indeksa loma svjetlosti kod raznih smjesa organskih spojeva: Brechungsindex flüssiger Gemische mit Piperidin als Komponente. (*Z. physikal. Chem.*, **A 158**, 290, 1932), Brechungsindex flüssiger Gemische mit Essigsäure als Komponente. (*Z. physikal. Chem.*, **A 161**, 341, 1932), Brechungsindex flüssiger Gemische mit Benzol als Komponente. (*Z. physikal. Chem.*, **A 162**, 415, 1932), Brechungsindex flüssiger Gemische mit Pyridin als Komponente. (*Z. physikal. Chem.*, **A 164**, 80, 1933), Indeks prelamanja tečnih smeša mravlje i sirćetne kiseline sa alifatičnim aminima. (Spomenica Richardu Burijanu, 1936), Uticaj asocijacije na indeks prelamanja tečnih smeša. Binarni sistemi hinolina i organskih kiselina. (Glasnik Hem. društva Jugosl., **10**, 25, 1939), Indeks prelamanja binarnih sistema amina i izobuterne kiseline. (Glasnik Hem. društva Jugosl., **10**, 35, 1939), Uticaj asocijacije na indeks prelamanja tečnih binarnih sistema piridina sa organskih kiselinama. (Glasnik Hem. društva Jugosl., **10**, 43, 1939), Indeks prelamanja tečnih binarnih sistema amina i izovalerijanske kiseline. (Glasnik Hem. društva Jugosl., **10**, 51, 1939), Indeks prelamanja tečnih smeša. Sistemi s mravljom kiselinom. (Glasnik Hem. društva, Beograd, **11**, 73, 1940/46), Indeks prelamanja tečnih smeša. Sistemi toluola s aminima i fenolima. (Glasnik Hem. društva Beograd, **13**, 38, 1948), Indeks prelamanja tečnih smeša. Smeša anilina sa fenolima. (Glasnik Hem. društva, Beograd, **13**, 45, 1948), Indeks prelamanja tečnih smeša. Sistemi hinolina sa fenolima. (Glasnik Hem. društva, Beograd, **13**, 165, 1948), Indeks prelamanja tečnih smeša. Sistemi benzilamina sa fenolima. (Glasnik Hem. društva, Beograd, **13**, 173, 1948) i Indeks prelamanja tečnih smeša. Smeša fenilhidrazina sa fenolima. (Glasnik Hem. društva, Beograd, **14**, 41, 1949).

Naučni rad Prof. Matavulja dosad je samo jednim dijelom objavljen. On se često zadovoljio da sakupi eksperimentalni materijal, ali kad je utvrdio neki pravilan odnos među pojavama, često je gubio dalji interes, pa stvar nije literarno obradio. Tako ovaj popis publikacija ne pruža adekvatnu sliku naučnog rada Prof. Matavulja.

Stanko Miholić